

Как да разработите успешно един проект или етапите до получаване на субсидия?

Автор **Йонона Митова** – управител на **Тренд Мениджмънт ЕООД** www.trend.free.bg – фирма за бизнес консултантски услуги, специализирана в управлението на бизнес проекти, финансирани от фондовете на ЕС и други програми за безвъзмездно финансиране

С присъединяването на България към Европейския съюз през 2007 г. получихме възможността за субсидиране на дейности в различни икономически сектори. За целта бяха създадени седем Оперативни програми (ОП): "Конкурентноспособност", "Развитие на човешките ресурси", "Административен капацитет", "Регионално развитие", "Околна среда", "Техническа помощ", "Транспорт" за периода 2007-2013 г. Целта на тези програми е достигане и уеднаквяване стандарта на живот и икономическо развитие в 27-те страни членки. Бюджетът на всяка от оперативните програми представлява 75% финансиране от бюджета на ЕС (Структурните и Кохезионен фонд), останалите 25% са съфинансирани от националния бюджет на България.

Бенефициенти, т.е. кандидати и съответно получатели на средствата за безвъзмездно финансиране могат да бъдат различни субекти – държавни и общински структури и органи, учебни и здравни заведения, новосъздадени и съществуващи фирми (юридически лица) от различни сектори и с различен брой заети – микро, малки, средни, големи предприятия; неправителствени организации – фондации, сдружения, клубове... Особеност е, че физически лица не могат да кандидатстват по тези програми на национално ниво.

Извън т.нар. оперативни програми съществуват и други, които също са съфинансирани от фондовете на ЕС. Такива са програмите за развитие на селските райони, за рибарство и аквакултури, както и Програмата за учене през целия живот с няколко секторни програми – Коменски, Грюндвиг, др. - за повишаване квалификацията на индивидуални специалисти, изграждане на партньорства между организации, осъществяващи сходни дейности на ниво ЕС, организиране на обучения, семинари, работни визити и други.

Как да разработите успешно един проект или етапите до получаване на субсидия?

Първото нещо, което трябва да направите е да определите идеята и целите, които сте си поставили. След това може да посетите единния информационен портал, на които се обявяват отворените процедури за кандидатстване или някои от сайтовете на отделните програми. Разбира се, можете и да се консултирате със [специалист по европейски проекти \(Тренд Мениджмънт ЕООД www.trend.free.bg\)](http://www.trend.free.bg). Сърфирайте докато намерите подходящата програма. След което изтеглете пакета документи за информация и кандидатстване. Запознайте се първо с Насоките за кандидатстване. Така ще разберете дали сте допустим кандидат, а също дали целите, дейностите и разходите, които възнамерявате да направите са допустими. Ако се окаже, че нещо е недопустимо може да го преформулирате, допълните или просто да го изключите. Важно е, още преди да се захванете с разработването на проектното предложение и попълване на големия обем документи да се застраховате, че проектът Ви няма да бъде отхвърлен заради допуснатата техническа или административна грешка, която противоречи на критериите за допустимост.

Следващата стъпка е да се запознаете със списъка на допълнителните, придружаващи документи, които трябва да представите – например, за регистрация на фирмата, годишни финансови отчети, оферти, предварителни договори с подизпълнители, снимки, нотариален акт и др. Офертите от бъдещи контрагенти ще са Ви необходими за изготвите ефективен и реалистичен бюджет. Препоръчително е, офертите да са с леко завишени параметри както от техническа, така и от икономическа гледна точка. Защото

от момента на офериране до депозиране на проектното предложение, а след това и до оценяване и оповестяване на резултатите минават няколко месеца, през които пазарните условия се променят.

Вече може да пристъпите към попълване на пакета с документи за кандидатстване. Задължителни са Формулярът за кандидатстване, в който подробно се описват целите, дейностите, очакваните резултати, възможни рискове и мерки за тяхното предотвратяване, тяхното съответствие с тези, заложи в насоките за кандидатстване и самата програма. Следва бюджетът на проекта, в който подробно се описват всички разходи с включени брой, единична цена, технически характеристики (ако е приложимо), както и очакваните източници на финансиране.

На този етап е добре да прецените възможностите да финансирате първоначално поне 70% от разходите по проекта със собствени средства защото в най-честия случай [безвъзмездното финансиране](#) се получава на няколко транша (авансово до 20%, междинно/междинни и окончателно плащане). Преди започване дейностите по проекта в някои случаи се позволява авансово плащане, което е до 20% от исканото финансиране. Останалите плащания – междинни и окончателни стават след отчитане и одобряване на разходите и дейностите по проекта. Останалите документи за попълване включват бланки на технически спецификации, както и редица декларации, с които кандидатът трябва да декларира определени обстоятелства, свързани с допустимостта му като такъв, като например размер на получените минимални помощи и др.

Много важно е, да знаете че при закупуване на стоки и услуги, чиято стойност надвишава определени прагове се прилагат правилата за избор на доставчици, съгласно ПМС, НВМОП или ЗОП. Затова при планиране на дейностите и графика за тяхното изпълнение, предвидете достатъчно време за провеждането на тръжни процедури.

За всеки въпрос, по който имате съмнения или неясноти, може да задавате въпроси директно на сайта на програмата, както и да се консултирате със служители на съответната агенция в някое от регионалните или областни дирекции или с Вашият [консултант европейски програми](#).